

EEN NIEUWE VINDPLAATS VAN HELIX POMATIA IN HAARLEM

door

Ruud A. Bank en Gerard Spaink

Reeds lang wordt Haarlem als vindplaats van Helix pomatia Linné in de literatuur genoemd. Een deugdelijk bewijs ontbrak echter totdat eerstgenoemde auteur in mei 1974 levende exemplaren aantrof in het ongeveer 5 ha grote natuurterrein Eindhoven. Later bleek dat H. Leys in 1945-1948 de soort hier reeds veelvuldig had aangetroffen. Voor een uitgebreide analyse van deze vindplaats zij verwezen naar Bank & Butot (1980: 1035-1038).

De populatie van Eindhoven kan men echter als uitgestorven beschouwen; na 1976 is de soort hier niet meer levend aangetroffen. Het had er dan ook alle schijn van dat de Wijngaardslak in Haarlem niet meer voorkwam.

G. Spaink vond echter een nieuwe populatie in een klein perceeltje nabij het voormalig landgoed Duinvliet. Dit terreintje ligt langs de oostelijke rand van Duinvliet tussen de Marcelisvaart en de Duinvlietweg. Het wordt aan 3 zijden omzoomd door een sloot zodat het tamelijk geïsoleerd is; ter plaatse is het dan ook bekend als 'het eiland' of 'de punt'. Het is uitsluitend via een groentetuin te bereiken. De Wijngaardslakken werden hier voor het eerst in het najaar van 1983 opgemerkt. Bij het verzorgen van bijenkasten werden boven op een bijenkast een drietal exemplaren aangetroffen.

Op 11 juni 1984 bezochten we het terreintje voor een korte inspectie. De vegetatie bestaat vooral uit klimop, kleeftkruid, brandnetels, grassen, groot hoefblad en enkele loofbomen. Op de bodem werden enige levende exemplaren gevonden (adult+juвениel) alsmede een leeg huisje. Op een gegeven moment

kwamen wij echter tot de ontdekking dat we te laag zochten en dat de populatie meer hogerop zat. Op en onder de bladen van groot hoefblad tot op ongeveer 40 cm boven de grond zaten enige tientallen wijngaardslakken. De donkere vlekken op de bladeren bleken voor het grootste deel wijngaardslakken te zijn. Tevens troffen we op de bladeren Cepaea nemoralis (Linné) (vooral de zalmkleurige vorm) en Arianta arbustorum (Linné) aan. Beide soorten waren ook te vinden in een ter plaatse aanwezige lijstersmidse; huisjes van Helix pomatia werden niet gevonden, ook geen juveniele exemplaren.

De boven beschreven levenskrachtige populatie staat niet in directe verbinding met andere populaties van de binnenduinrandbossen. De dichtstbijzijnde vindplaats is Middenduin; in Duinvliet zelf hebben we de soort bij vluchtig onderzoek niet gezien. In Elswout, dat tegenover Duinvliet ligt en door R.A. Bank goed onderzocht is, leven zeker geen Wijngaardslakken. Naast de oostzijde van het perceeltje bevinden zich tuinderijen en kleine bollenvelden die ongeschikt zijn voor Helix pomatia. We hebben hier dus te maken met een kleine goed bevolkte enclave Wijngaardslakken op Haarlems grondgebied.

LITERATUUR

- BANK, R.A. & L.J.M. BUTOT, 1980. Over Wijngaardslakken in Haarlem, Bloemendaal en Heemstede.- Corr.-blad Ned. Mal. Ver. 195: 1035-1038.
- BUTOT, L.J.M., 1972. De geschiedenis en de verspreiding van de Wijngaardslak langs de duinzoom.- De levende Natuur 75: 29-40.
- SPAINK, G., 1981. Malacologische ervaringen van een imker.- Corr.-blad Ned. Mal. Ver. 201: 1158-1160.